

Z NAŠICH REVUÍ

„Zprávy veřejné služby technické“

vydávané ministerstvem veřejných prací za součinnosti ministerstva železnic a technických odborných ministerstev československé republiky, začínají právě vyšlým prvním číslem o 36 stranách, 50 textových obrázcích a 3 tabulkách jubilejní X. ročník úvodním článkem z pera ministra veřejných prací, v němž šéf tohoto technického resortu zdůrazňuje význam technické práce pro vybudování našeho státu. Ve svém dalším článku, obsahujícím expozé k rozpočtu ministerstva veřejných prací pro rok 1928, připomíná ministr dr. Spina, že u nás práce technika není doceněna a pronáší přání, aby účast technika jak ve veřejném životě, tak i v státní správě byla taková, jak toho vyžaduje jeho kulturní poslání v moderním státě.

Z dalších článků v tomto čísle uvádíme: Uhlerný průmysl, vývoz a dovoz uhlí v Československé republice v listopadu 1927. — Popis hornické kolonie v Košťanech a Břežánkách s vyobrazením typických půdorysů a řezů rodinných domů. — Stavba jezu v Brně-Kamenném mlýně. — Popis stavby železobetonového mostu přes Labe u Přelouče. — Průběžné brzdy pro nákladní vlaky, zejména brzda Božicova. — Hlídku patentní, hlídku železniční a hlídku staveb pozemních s velkým počtem časových pojednání, dále pak „Různé zprávy“ a „Bibliografii“.

Časopis „Zprávy veřejné služby technické“ seznamuje československou odbornou veřejnost se zákony a předpisy technického rázu a přináší články o stavební činnosti technických odborů státní správy.

Letošní desátý ročník „Zpráv“ bude opět vycházeti pravidelně 1. a 15. každého měsíce v rozsahu 24 až 32 textových stran. V insertní části jsou uveřejňovány rozpisy všech nabídkových soutěží státních staveb, dodávek a prací technického rázu.

„Zprávy veřejné služby technické“ lze objednat u nakladatelství Šolc a Šimáček v Praze II., Jerusalemská 11. Předplatné činí 120 Kč ročně (s poštov-

ným o 2 Kč 40 hal. více). Státní úředníci, úředníci státních drah a státních podniků platí snížené předplatné 70 Kč ročně (s poštovným o 2 Kč 40 hal. více).

Vojenské technické zprávy.

Ročník IV. (1927), č. 5.

Kpt. Berger píše o šestikolových automobilech a zejména popisuje zdářílou konstrukci naší šestikolové Tatr-y. Tato vozidla vznikla ze snahy nahradit vozidlo pásové, tak zvané housenky, nebo s kombinovaným pohonem kolohousenkovým, jež jsou velmi drahé, konstrukcí levnější. Tak vznikla Citroen-Kegresse, dále šestikolový automobil Renault (1922), jehož dvě zadní nápravy jsou poháněny, šestikolový Renault (1926) s šesti koly poháněnými a j. Pokusy, které se u nás daly s pásovým automobilem Citroen-Kegresse a s šestikolovým Renaultem přišlo se k názoru, že je vhodnější vozidlo kolové, ježto se dá snadněji řídit na silnici i na tvrdém terénu a proto, že má normální cráfování (gumové pásy by musily býti v zásobě ve skladišti a uložení by se ničily). Proto vznikla šestikolová Tatra, jež je v základu jako známá lidová Tatra, t. j. bezrámová konstrukce, výkyvné polonápravy a vzduchem chlazený motor. Zadní nápravy — naháněné — jsou dvoudílné a obě poloviny, navzájem nezávislé, výkyvné. Každá náprava jest opatřena čelným diferenciálem. Výkyvné polonápravy dovolují v terénu výkyv vertikální asi $\pm 10^\circ$, což značí výkyv kola asi ± 100 mm. Motor je 12 ks, rozchod kol 1.200 mm, rozvor 2.500 mm a váha podvozku jen 702 kg. Toto vozidlo při zkouškách projelo trychtýř o $\approx 6,50$ m a hloubce 1,20 m. Překoná snadno stoupání 60° . Vyzkoušením na trati 2.482 km za 69 hodin zjištěna největší rychlost na silnici 40,6 km. Zdá se, že v této šestikolové Tatre, již autor si velmi pochvaluje, máme velmi dobrý typ lehkého, rychlého automobilu pro silnice i terénní jízdu.

Kpt. Ing. Diviš v článku „Bavlna a dřevná celulóza pro výrobu

střelné bavlny“, popisuje, kterak pro výrobu střelné bavlny se postupem času přecházelo od nejlepší bavlny o dlouhém vlákně k bavlněným odpadkům z přádelen a za války k odpadní bavlně o krátkém vlákně, nazývané linters. Tato poslední velmi levná surovina linters se velmi dobře osvědčila. Autor uvádí výsledek řady zkoušek provedených ve Voj. tech. ústavě s nitrocelulosou z této bavlny linters. Stejně se ve válce upotřebily k výrobě střelné bavlny odpadky bavlněné i z továren na konfekční zboží a hadry bavlněné i lněné. Na konec musily centrální mocnosti upotřebiti dřevěné celulosy, vyrobené ze dřeva smrkového nebo jedlového. Mimo výrobní proces uvádí autor rozbor všech uvedených surovin pro výrobu střelné bavlny. Výroba její z dřevěné celulosy, lépe řečeno z celulosové vaty, přibližuje se značně jakosti střelné bavlny, vyrobené z bavlny linters, jež dnes převládá na světovém trhu a která ji předčí jak cenou, tak i co do balistické výkonnosti, ale i chemickou stálostí. Přes to lze tvrditi, že náš rozvětvený průmysl celulosový může lehce poskytnouti druh celulosy, který vyhoví nejprísnějším jakostním podmínkám a tím, že docílí se eminentního požadavku, t. j. osamostatnění našeho průmyslu výbušných látek od cizozemských surovin.

Dále jsou tu různé recenze. Je tu zpráva komise pověřené Společností národů o plynové válce a o problému odzbrojení, jež vyznívá, že nelze státům brániti ve výrobě ostravných plynů, ježto jeden stát brání se vůči druhému podporou svého průmyslu chemického. Je tu psáno o požadavcích, vlastnostech a výrobě mosazných nábojnic pro děla a minomety, o dávno známém umístění vývrtových náložů sypkým práškem podle systému Kruskopfova (písek, dř., moučka kamenná se nasype do dlouhé papírové trubičky a tou se nálož utěsní, způsob sice theoreticky správný, ale v praxi technické zřídka použitelný, jelikož je nepohodlný). Je tu popsána konstrukce lanové lávky o rozpětí 111 m postavené při cvičení ženijní rotý ve státu Ohio přes řeku Scioto pro zatížení 180 kg na 1 m.

Nosná lana z plávkové oceli měla průměr 54 mm, průhyb lana činil $\frac{1}{4}$ rozpětí. Toto těžké lano nemohlo se pro značnou váhu převéztí přes řeku po lodi, nýbrž se musilo zvláštním moždířem (harpunovým dělem) nejdříve přestřeliti na druhý břeh tenké lano a pomocí něho pak přetáhnouti lano nosné. Lávka o šířce 150 m byla ze smrkových fošen 5×25 cm, mezery činily 2,5 cm a zavěšena svislými lany na lanech nosných. Lávka byla smontována za 7 hodin.

Dále tu je dokončení statí o otázce pohonných látek ve Francii. Tam stojí dnes v popředí pokusy o syntetický benzin, jež se získává zkapaňováním uhlí. Při zkapaňování uhlí jde o to, že se uhlí obohacuje uhlíkem. V Německu se staví továrna na 1.000 tun denní produkce. Ve Francii se příslušná společnost „Carburant et Produits de Synthèse“ teprve založila. Rozřešením tohoto problému pozbyla by otázka mosulská pro Německo a Francii na své palčivosti. Neboť boj o petrolej a naftu bude čím dále tím ostřejší. Správně řekl Ciemenceau: „Kapka petroleje je kapka krve.“ A to platí tím více i u nás.

Nakonec jsou tu popsány snahy Itálie o vlastní tekutá paliva. Tam se spotřebuje ročně asi 250.000 tun benzínu, 200.000 tun petroleje a oleje asi 120.000 tun. Nízkoteplnou destilací uhlí při teplotě 500–550° C domácích lignitu, asfaltu a živichých břidlic ve zvláštních pecích by se dala docíliti úplná nezávislost Itálie v této otázce. Vždyť i v Anglii a v Americe se uvažuje o racionálním využití nízkoteplnou destilací.

Č. 6.

Úvodní článek je o polním opevnění u Zborova od škpt. Mičocha. Obrannému plánu u Zborova věnovala rak. armáda značnou péči, neboť chránil dvě hlavní komunikace: dráhu a silnici na Lvov.

O obranné posíci u Zborova pracovalo rak. vojsko již od r. 1915. Hlavní posíci měla důkladně vybudované zákopy polních stráží a mimo to další tři zákopy. V prvním zákopu byla vlastní osádka, v druhém a v třetím zálohy. Nejdůležitější byla Mogyla (kota 394) s výběžkem, t. zv. českým nosem, dále kota 392 a 385. Četná kulometná hnízda s betonovými kryty tvořila páteř obranné linie, opatřené střeleckými zákopy, hlubokými 2–3 m. Drátěné překážky, minová pole a vlní jámy zesilovaly opevnění. O tom, jak se cítilo rak. vojsko bezpečným v těchto zákopech, svědčil hrdý nápis: Kdo dobude těchto zákopů, stane se pánem Rakouska. A nápis neklamal!

Plk. Berger, velitel žen. učiliště, dokončuje svou zevrubnou recenzi o knize gen. v. v. Miška „Boj o řeku“. — Rozvádí jednotlivé kapitoly knihy a podává k názoru gen. v. v. Miška své názory a přirovnává je s našimi předpisy. Recenze je cenným vodítkem pro všechny ty, kteří knihu gen. v. v. Miška, jednoho z nejpovolanějších odborníků vodní služby, chtěli studovati. Kniha je napsána pro důstojníky žen. vojska, ale ježto uvádí příklady přechodů přes řeky ze světové války a nepomíjí poukazovati na součinnost

všech zbraní, je instruktivní pro všechny důstojníky.

Ukazuje zejména, jak nutná je těsná spolupráce všech zbraní a služeb při násilných přechodech.

Škpt. Pokorný dokončuje svou stat z předešlého čísla o zvukoměřicích přístrojích a o jejich vývoji. Neprimá dělostřelecká střelba zevšeobecněla v rusko-japonské válce. U Port Arturu bylo po prvé použito systému zvukoměřického. Zvukoměřictvím se stanoví vzdálenost ukrytých baterií, neboť se jím zjistí časové rozdíly, kdy dosáhne zvuková vlna odstřelu několika naslouchajících stanic, jež jsou v terénu podle určitého systému rozloženy. Velkou pozornost zvukoměřictví věnovala armáda francouzská i rakouská, kdežto armáda německá teprve až od roku 1917.

Škpt. Pokorný popisuje jednotlivé zvukoměřické přístroje, a to francouzský TM 16, náš zvukoměrný přístroj (fonometr) a anglický přístroj, o nichž však podrobněji se zmiňovati nelze.

Dále pojednává krátce o zvukoměřictví v italské armádě, jež spoléhá na poslech pozorovatele (metoda subjektivní), tudíž zůstává co do přesnosti za stroji jiných armád. U nás rovněž pracuje zvukoměrná četa metodou subjektivní, tříhodinkovou. Náš fonometr vz. 26 je konstrukce někdejšího asistenta fysik. ústavu Karlovy university dra Šafránka a předčí v mnohém přístroje cizozemské.

Kpt. Ing. dr. Seifert popisuje pískovou zkoušku ke klasifikaci rozbušek. Drtivost rozbušky touto nepřímou metodou se děje tím způsobem, že se rozbuška nechá detonovati v písku určité velikosti zrna. Drcením písku se získá zrno menší velikosti, jehož velikost a váha se určuje tříděním slohou síť. Autor v tabulce udává výsledky 2 g ženijních rozbušek fulminátových a žen. rozbušek tritolových vz. 25 v písku adersbašském a poukazuje na některé nedostatky této zkoušky.

Hlídkové stati obsahují článek kpt. Hons nejmana o automobilních kompresorech, jimiž se výbušná směs přivádí pod tlakem do válců motoru. Spálením většího množství hořlaviny v každém válci uvolní se větší množství tepla a tím se zvýší výkon motoru, aniž je třeba zvětšovati obsah válců.

Skvělé výsledky závodních automobilních motorů, vybavených kompresory, přiměly poslední dobou všechny továrny, aby zavedly výrobu svých vlastních kompresorů. Autor popisuje dále princip automobilních kompresorů a podává ukázky některých konstrukcí a umístění kompresorů.

Dále je tu stručná zmínka o záko-

nu o silničním fondu, jenž byl nedávno sněmovnou schválen a jímž se mají opatřit finanční prostředky pro postupné zlepšování silnic, hlavně těch, které mají význam pro dálkovou dopravu.

Jak velké jsou výdaje na silnice, je zřejmé z toho, že na rok 1927 je v rozpočtu 398,218,000 Kč a ty daleko nepostačují. Silniční fond bude dotován z nově zavedené daně z motorových vozidel a z dávek jízdného za osobní dopravu autobusy. Postup, v jakém se bude díti úprava silnic, stanoví se za součinnosti silniční rady, nejvýše 24členné, jmenované ze zástupců odborníků, zúčastněných ministerstev, samosprávných svazků a zájemníků vždy na 3 leta ministerstvem veřejných prací.

Počítá se s úpravou asi 400 km nejnákladnějších vozovek (náklad 300 mil. Kč), 1,500 km silnic šterkovaných, napojených látkou, která váže šterk nebo potažených asfaltovým povlakem (520 mil. Kč) a 1,500 km silnic upravených válcováním, olejováním a dehtováním (náklad 225 mil. Kč).

Daň z motorových kol s vozíkem nebo bez něho činí ročně 200 Kč, u osobních automobilů (vyjímaje autobusy) podle válcového obsahu 400 Kč (1 l) až 7,000 Kč (přes 7 l).

Týž autor referuje o pokrocích civilních prací s betonem, jak o tom píše pplk. Augustin v Heerestechnik 1926.

Znalost základních pravidel betonářské techniky má velký význam pro opevňovací práce v poli. Ovšem, provádí-li je každý, nemají valné ceny, jak tomu bylo na belgické frontě v prvních posicích. Zejména je tu důležité používati vysokohodnotných cementů, vyznačujících se vysokou pevností v tlaku již druhého dne 300–400 kg/cm², kdežto normální cement má pevnost po 7 dnech jen 120 kg/cm². Jsou to zejména francouzský cement fondu a elektro-cement, německý cement Dyckerhoff Doppel (ztvrdne po 4 hod., po 28 dnech dosáhne pevnosti 948 kg) a český cement čížkovický „Standard“ (autor zapomíná na vysokohodnotný cement šramberské cementárny). U betonů z těchto cementů lze předpokládati, že střela vnikne jen polovičně hluboko, než by vnikla do obyčejného betonu. Pplk. Augustin uvádí dále, že pro vojenské účely se hodí jediné beton litý, t. j. řídký, s menším zrnem šterku, nikoli dusaný. Ukázalo se totiž, že i při nejpečlivějším dusání vznikla v betonu prázdná místa nebo místa chudá cementem, tím že cement vyssaje vodu, což se u litého betonu, kde je vody nadbytek, státi nemůže. Dále se u litého betonu získává čas, kterého by jinak bylo potřeba na dusání.

Potom je tu zpráva z polské všeobecné revue „Bellona“ o technickém štábu. Autor popisuje tu i u nás ožehavou zprávu o vytvoření sboru voj. inženýrů. Píše, že techničtí důstojníci jsou roztroušeni po různých stavovských skupinách. Techničtí důstojníci s vyšším vzděláním jsou často zařazeni na místech podřadných. Není pro ně oddělena ani služba skladní, jakkoli je na př. oddělena služba intendantů od služby proviantní a je v zájmu armády vytvořit, obdobně jako je generální štáb a intendantstvo, štáb technický. Tento by obsahoval nejen inženýry, ale

i důstojníky řadové služby s dlouhou technickou zkušeností. Těmto důstojníkům z technického sboru by byly svěřeny všechny hlavní technické funkce v armádě, především ve výzkumných ústavech a ve voj. továrnách a dílnách, v odborných komisích, kontrola voj. výroby a technických věcí v hlavním štábu a v ministerstvu. I u nás by byly tytéž důvody, které by mluvily pro vytvoření technického štábu — jistě, stejně jako v Polsku — příznivé a žádoucí pro rozvoj voj. techniky.

Škpt. Ing. Vladimír Hájek.

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues francouzské.*

Revue militaire française.

Ročník 97 (1927), čís. 71, květen.

Plk. Laure: Pěší divise a vývoj taktiky za světové války. (Pokračování.) 8. prosince 1917 byla 13. pěší divise převezena do prostoru VII. armády a o měsíc později byl jí přikázán úsek ve Vogesách, kde zůstala až do 17. května 1918. Obranný úsek byl 17 km široký a dosahoval výšky až 1300 m. 18. a 19. května byla převezena do prostoru Ville en Tardenois, kde se přeskupovala. Po průlomu Němci na Chemin des Dammes byla 13. pěší divise ještě téhož dne 27. května posunuta kupředu k Fismes do mezery mezi ustupujícími vojsky francouzskými a anglickým sborem. Situace byla úplně nejasná a vyžadovala samostatného a okamžitého zásahu. Obranná fronta 12 km a po přesunu na automobilech k Fismes následoval ihned střetný boj s německými divisemi na řece Vesle. Rozvínovala se ústupová bitva, jež čelí německé armádě mezi Veslou a Marnou ve směru Fismes—Chatillon sur Marne. Při tomto boji mimo normální překvapení, jež přináší pohybná válka, nebylo dostatečného spojení mezi jednotkami a nebylo dosti pojítek. Používalo se důstojníků generálního štábu v automobilech anebo na koni, motocyklistů a cyklistů. Zajímavá jest statistika ztrát materiálu v bojích od 27. do 31. května 1918; činily:

- polovinu těžkých kulometů;
- jednu třetinu lehkých kulometů a skoro všechny zásobníky;
- polovinu puškových granátometů;
- dvě třetiny polního náčiní.

Francouzové byli překvapeni rychlostí postupu Němců a jejich pohotovostí v prosakování malých jednotek mezerami, jakož i používání lehkých kulometů k boční palbě při útoku, což mělo značný morální efekt. (Pokračování příště.)

Plk. Chauvineau: Opěrná stanoviště a střediska odporu. Zaciná historii opevněných bodů a míst, jejich významem a úkolem, vyzbrojením, zásobováním, způsobem boje atd.

Idea silných opevnění měla do světové války vliv na systém polního opevnění, t. j. vytvořila v něm stavbu jakýchsi tvrzí (vesnice, lesy, výšiny atd.) a slabě obsazené mezery. To mělo za následek, že se při útoku oslepovaly tvrze a útočilo se na mezery. Ukázalo se, že se nesmějí metody stálého opevnění přenášeti na systém opevnění polního. Tak nastalo rozptýlení obrany, t. j. upravoval se terén a organizovalo se nejúčelnější rozdělení obránců na obranné posíci. Přes to však mají místa s překážkami přirozenými a kryjícími před pozorováním velký význam.

Postupnou definicí přichází k tomu názoru, že je nutno na určitých místech obranné posíci býti silným, palbou ovládati mezery, jež nemají býti mezi opěrnými body širší než 50 m. Uvádí některé rozdíly mezi předpisem o úpravě terénu z r. 1917 a z r. 1924. Autor pak, opíraje se o zkušenosti, projevuje názor, že se fronta slabě obsazená brání jen dotud, dokud se na ni vážně neútočí, neboť k ubránění je třeba péchyty, a jiný ji nemůže nahraditi. Dále má útočník možnost přesvědčiti se o sestavě obránce. Pěšák musí býti řádně v obraně vycvičen,

neboť ji bude prováděti devět dní z desíti.

Plk. Moyrand: Ofensivní manévru (Pokračování.) Udělali plán manévru znamená vytvořiti si a pojmouti manévru ve velkých rysech, jež se dodrží od počátku až do konce. Manévru se provede určitým počtem rozhodnutí, jež jsou předváděna, a přizpůsobí se jen podmínkám a situaci. Hlavní podmínky jsou: úloha, situace vlastní, sousedních jednotek a nepřítele, potom terén atd. Při útoku 1. armády na Guise bylo třeba přihlížeti k směru danému hlavním útokem, k frontě a k soustředěným prostředkům. Směr hlavního útoku má velkou důležitost pro řízení celého manévru, který zase musí býti vyjádřen náležitým soustředěním materiálu a vojsk. To jest, musí býti v záloze i vyšší jednotky poblíže směru hlavního útoku. Dále je třeba přesně rozlišiti pásmo fronty, na níž se velká jednotka bije, a pásmo, na němž má útočiti. Tato pásma se vždy nekryjí, t. j. obsazené pásmo se nemusí kryti s pásmem, na němž se vede útok. U 1. armády pásmo obsazené bylo 50 km a útok se vedl na 11 km. Jednotky na zbývající frontě sledovaly postup útoku a poutaly místními akcemi nepřítele. Prolomení a postupu v hlavním směru se využije k útočným akcím. Jinými slovy: postup musí býti veden v celku obsazené fronty.

Metodické dobývání terénu má vliv na utváření ostatní fronty. Proto má býti pásmo útoku nebo místo hlavního úsilí vedeno tak, aby jejich dobytí mělo co největší vliv na ostatní části fronty.

Soustředění prostředků dodává manévru charakter a umožňuje mu co největší bezpečnost úspěchu. Běží zde hlavně o dělostřelectvo.

Vedení manévru klade největší požadavky na velitele. Jest nutno, aby předvídal dosti daleko do budoucna, ale rozhodnutí musí dáti včas, t. j. aby ostatní velitelé měli čas na přípravu. — Zajímavé je sledovati pohyb divisí a

dělostřelectva u armádních sborů 1. armády během operací. (Pokračování.)

Generál Camon: Tannenberská katastrofa. Již mnoho bylo psáno o bitvě u Tannenbergu a nikdy se mínění autorů neshodnou, ani u Němců. Proto je zcela oprávněno, že gen. Camon opět přináší nové doklady o průběhu a příčinách bitvy, čerpané hlavně ze studií ruských autorů (gen. Danilovova, Golivina atd.). Proto též hlavní vinu porážky gen. Samsonova klade na chybné instrukce gen. Zilinského, jemuž přičítá, že nedbal zpráv a obav velitele 2. armády a poslal ji do jisté záhuby slovy, jimiž odmítá námitky proti dalšímu postupu: „Viděti protivníka tam, kde není, je zbabělost. Nepřipustím, aby gen. Samsonov byl bázlivec. Trvám na pokračování v ofensivě.“ Byl to gen. Zilinský, jenž schválil všechny dispoziční 2. armády.

Generál Camon však neušetřil výtek ani autory svých pramenů. Tak generálovi Danilovovi, jenž ve svém díle praví, že pochod 2. armády k hranicím a přechod do Východního Pruska byl velmi obtížný pro špatné cesty a zásobování, což vyčerpalo vojska, vytýká, že měl usnadniti úlohu a postarati se o tento pochodový směr již v míru, neboť byl generálem-ubytovatelem (I. zástupcem) v ruském hlavním štábu. (Pokračování.)

Pplk. Menjaud: Podpora pěchoty dělovou palbou. Otázka, jež se stále studuje, a přichází se k různým řešením a míněním. Vhodnému vyřešení problému je velmi na závalu neujasněnost pojmů, co vlastně pěšák od dělostřelce žádá a jak se vhodně vyjádřiti, aby mu bylo skutečně poskytnuto, co chtěl. Většinou má pěšák jen dva pojmy „pohyblivá přehrada“ a „soustředění palby“. Největší význam pro pěchotu má soustředění palby, ovšem musí mu býti dány všechny podmínky, hlavně pokud jde o umístění dělostřelectva, spojení, stanovení cílů a jejich znalost.

Štpt. gšt. Vejmelka.

b) *Revue* německé.

Wissen und Wehr.

Ročník 1927, sešit 5.

Major a. D. Erich Otto Volkmann: Der internationale sozialistische Gedanke in seiner Einwirkung auf die deutsche Wehrmacht im Weltkrieg.

Po zmínce, že ve světové válce nešlo jen o dosažení imperialistických a národních cílů, ale i o boj mezinárodního socialismu o světové panství, který v Německu skončil nerozhodně, u zá-

padních mocností porážkou a v Rusku vítězstvím, přechází autor k vlastnímu tématu svého článku o vlivu mezinárodní socialistické myšlenky na německou brannou moc za světové války tím, že napřed líčí, jak se věci měly před válkou. Mezinárodní nemusi býti beznárodní nebo protinárodní. Podle toho byly v Německu dva hlavní směry: La salliův, který hlásal, že se sociální boj musí především vybojovat uvnitř jednotlivých národů a že národní osud všech tříd stojí nad mezinárodním zájmem světového proletariátu,

a Marxův, který neuznával pojem národního státu a vůbec národní myšlenky a chtěl vésti boj toliko na čistě mezinárodním podkladě. Rozhodným odpůrcem obou směrů, z nichž krátce před válkou nabyl vrchu směr Marxův, byl důstojnický sbor.

Při vypuknutí války dobyla národní myšlenka překvapujícího vítězství, jemuž podlehl i většina socialistických vůdců. Ale od r. 1917 nastává obrát. Autor sleduje troje období — rozvíření mas, revoluci, následky revoluce.

Od počátku války pracuje nezávislá socialistická strana tajnou literaturou a hlavně ústní propagandou ve velkých průmyslových střediscích k rozvratu. S počátku nebyl účinek žádný, teprve v druhé polovině války bylo dosaženo úspěchu, nikoli však v armádě.

Revoluce nebyla výsledkem cílevědomého úsilí předních socialistických vůdců, z nichž, vyjma několik radikálů, se nikdo nechtěl hlásit k jejímu otcovství. Prvním podnětem byla vzpoura několika tisíc námořníků, která však teprve později nabývala určitého politického revolučního cíle a rozšířila se pak působením rozvětvené organizace nezávislé socialistické strany napřed mezi dělnictvem, potom však i mezi vojskem v zápolí. Polní armáda, stojící právě v těžkém boji s Francouzi, zůstala jí ušetřena zásluhou věcných opatření vrchního velitelství.

Teprve po skončení války, když se polní armáda dostala domů, byla i ona zachválena a částečně se rozpadla. Tím byl znemožněn úmysl vrchního velitelství zříditi na Rýně novou frontu, v zápolí udělat pořádek a dosáhnout tak příznivějších podmínek pro vyjednávání o mír. Přes to však jádro důstojnického sboru nekleslo na mysli. Tenkrát se chystalo v Německu k boji mezi radikály (Liebknecht) a sociálními demokraty (Ebert) a bylo zřejmo, že vítězství dosáhne ta strana, ke které se přidá armáda. I to předvíдалo vrchní velitelství, dohodlo se s Ebertem, omezilo rozklad armády a zajistilo důstojnickému sboru vedení říšské obrany. Také vznik různých dobrovolnických útvarů k boji proti vnitřnímu nepříteli byl dílem starého důstojnického sboru, který se stal tehdy z dřívějšího odpůrce spojencem sociálních demokratů, rozhodl boj a zachránil Německo před osudem bolševického Ruska.

Na konec přichází autor k závěru, že vliv mezinárodní myšlenky na výkonnost vojska, hlavně na válečnou odolnost národa, byl zhoubný, neboť její vinou byl rozvrat urychlen a ona způsobila, že válka skončila pro Německo nedůstojně.

Generalmajor a. D. Feeser: Winke für das selbständige Studium der Kriegsgeschichte.

Studium válečných dějin bylo před válkou nutné již proto, aby nahradilo scházející osobní zkušenosti z války. Ale i po válce netratí význam studia na důležitosti, neboť ať jsou získané osobní válečné zkušenosti jednotlivce sebe větší, vždy zůstanou jen malým zlomkem celku, a to proto, že se zkušenosti různí podle toho, na kterém bojišti byly učiněny, zda za války pohybné či posícní, zda se stanoviska nižšího či vyššího velitele atd. Další cennou výhodou studia válečných dějin je, že nás chrání před chybou, kterou mnozí činí, spoléhající jedině na osobní zkušenosti, totiž že neprávem zevšeobecnují.

Správnost svého tvrzení dokazuje autor citáty z děl velkých vojevůdců a známých historiků a líčí výhody, které nám plynou z vážného studia válečných dějin, kterým zvyšujeme své vědění o válce, vnikáme do podstaty války, bystríme úsudek ve všech vojenských otázkách, silíme vůli, poznáváme ohromný význam morálních faktorů, porozumíme, co se děje v duši vůdce i vedených, a to jednotlivce i celých oddílů, tedy psychologii války a naučíme se, čím a jak lze na tento duševní děj působiti.

Studium válečných dějin je dnes snazší než před 100 lety, a to hlavně zásluhou tří velkých vojenských historiků, fran. generála Jomini a něm. generálů Clausewitze a Willisena. Zvláště Clausewitzův „Vom Kriege“ neměl by scházeti v knihovně žádného důstojníka. K snadnějšímu porozumění Clausewitze vede Freytag-Loringhofen (Die Macht der Persönlichkeit im Kriege) a v. der Goltz (Krieg- und Heerführung). Jinak se zmiňuje autor o oficiálních dílech pruského gen. štábu, o spisech Moltka, Schlieffena a Cochenhausena.

Těm, kdo se chtějí oddati studiu, doporučuje, aby si z velkého pole činnosti vybrali tu část, která se jim osobně nejvíce zamlouvá a aby se svěřili vedení velikých zmíněných spisovatelů. Důrazně varuje před tendencí, která snadno kalí zrak a smysl pro objektivitu. Práce sama staví studujícího před tyto úkoly: a) zjištění vnějších událostí, b) zjištění vnitřních vztahů mezi příčinami a účinky, c) posouzení a d) sepsání.

K zjištění vnějších událostí doporučuje napřed některé dobré všeobecné historické dílo, dovolující přehled o příčinách, o průběhu a o výsledku celé války. Potom bude nutno sáhnouti k podrobnějším dílům, nejlépe k oficiálním válečným dílům a prostudo-

vati je s hlediska operativního, taktického, zbrojního, terénního a psychologického. Při tom je nutno věnovati se až do podrobností organizaci válečných vojsk, taktickým útvarům doby, výzbroji, pohyblivosti a výkonnosti zbraní.

Freiherr Ludwig Rüd't v. Collenberg: Die staatsrechtliche Stellung des preußischen Kriegsministers bis 1914.

Líčí se poměr, jaký zaujímal pruský ministr války v době od vytvoření spolkové německé říše do světové války k centrálním místům říše, civilním i vojenským, jakož i k parlamentu. Tento poměr nebyl jasný, kompetence ministra války nebyla vůbec říšskou ústavou vyřešena, což v různých obdobích vedlo k různému nazírání a praktickování podle toho, která osobnost byla právě na místě říšského kancléře, ministra války a náčelníka generálního štábu. Obtížnost jejího postavení vysvitá nejlépe ze skutečnosti, že jí bylo nutno jednati s císařem, s říšským kancléřem, s říšským úřadem pokladu, se spolkovými státy, s říšskou radou, s hlavním štábem, s vojenským kabinetem, s velícími generáli arm. sboru, nepřehlížeje k inspektorátům jednotlivých zbraní (čtyři naposled jmenované úřady neb osobnosti nebyly ministru podřízeny). Že proto často docházelo k třenicím a kompetenčním sporům, je nasnadě.

Vojensko-politický přehled se zabývá stavem, v jakém jest otázka odzbrojení po letošní schůzi odzbrojovací komise. Rozumí se, že osvětluje otázku se stanoviska Německa, stěžuje si na Francii, že nechce přistoupiti na německý názor, a vyslovuje obavu, že dnešní nerovný stav nebude tak brzy změněn.

Ročník 1927, sešit 6.

Major von Dittfurth: Wie ist die Einheitlichkeit der Gefechtsführung sicherzustellen?

Pojednání je prací, počtenou první cenou v soutěži 1926-1927, a má prokázati význam jednotného vedení boje. Autor velice zdárlé studie připomíná v úvodě, že rozhodujícího vítězství nelze dosáhnouti jen statečností vojsk a sebe lepší iniciativou nižších velitelů (od pluku dolů), nýbrž, že hlavním předpokladem úspěchu je pevné a jednotné vyšší vedení.

Jednotnost vedení vidí zaručenu v organizaci vyhledávání zpráv o nepříteli (letectvem, jezdeckvem, obrněnými automobily, pařáci, bojem), v vytvoření jasného a přesného operačního plánu, ve vybudování spolehlivé spojovací sítě a taktického spojení všemi prostředky nejen mezi veliteli, ale

i mezi zbraněmi, jak uvnitř jednotky, tak i se sousedními jednotkami, za bitvy pak v účelném použití záloh a dělostřelectva.

Autor si vybral za příklad bitvu u St. Quentin, vybojovanou od 28. do 30. srpna 1914 mezi 2. armádou německou (v. Büllow) a 5. armádou francouzskou (Lanrezac), aby dokázal správnost svého tvrzení, a to pokud jde o velitele armády, na celkovém založení bitvy s německé strany, a pokud se týká divisi a nižších jednotek, na jejich jednotlivých epizodách.

Nejednotnost vedení boje německými vyššími veliteli je podle autora hlavní příčinou, proč bitva u St. Quentin neskončila zničující porážkou francouzské 5. armády.

Major A. D. Dr. Mühlmann: Die Einstellung des deutschen Grossen Generalstabes zum Balkan- und Orientproblem in der Vorkriegszeit.

Generalmajor A. D. Feeser: Winke für das selbständige Studium der Kriegsgeschichte. (Dokončení.)

Po oficiálním díle doporučuje se prostudovati některé z kritických děl na slovo vzatých autorů. I potom však nebude studujícímu vše jasno a bude proto třeba pátrati po pramenech. Cennými pomůckami mohou býti plukovní dějiny, různé záznamy měst, historické vzpomínky a paměti, zprávy tisku, soukromé deníky a dopisy z války a p., při čemž však se nesmí zapomenouti, že tyto prameny nemusí a ani nejsou vždy naprosto pravdivé. Největší důležitost mají ovšem válečné spisy, tedy deníky, rozkazy, hlášení atd., uložené v archívech. Ke všem těm studiím je potřeba map, a to jak moderních, které nejlépe znázorňují tvary terénu, tak i map z doby studované události. Dokončení první úlohy, t. j. zjištění vnějších událostí vyvrcholíme návštěvou příslušného bojiště.

K zjištění vnitřních vztahů mezi příčinami a účinky vedou dvě cesty. Buď se odvodí, do jaké míry působila určitá opatření na vývoj události, a zkouší účelnost těchto opatření, jakož i důvody, které vedly k jich volbě, při čemž se uvažuje, zda by jiná opatření neslibovala větší úspěch, nebo se pokusíme vmysleti se na místo velitele, posoudíme situaci podle zpráv, které měl k dispozici, a učiníme své vlastní rozhodnutí jako při řešení některé taktické úlohy. Toto rozhodnutí srovnáme s rozhodnutím historického velitele, sledujeme další vývoj skutečných událostí, zkoumáme, jaký vliv na ně mělo historické rozhodnutí, a snažíme se změřiti, jaký vliv by naše řešení bylo mělo na chod věci.

Z toho vyplývá sama sebou další část práce studujícího: posouzení. Kritika musí být spravedlivá, objektivní, jinak by se mohl mít každý začátek nik za chytřejšího než nejslavnější vojvodce všech dob. Je nutno uvážit, že se nám nikdy nepodaří vymyslet si úplně do situace vůdce nebo vojska a že jsou nebo byly i jiné příčiny jejich jednání, které nám zůstaly neznámými. Konečně se dá v klidu a u psacího stolu dodatečně snadno zjistit, jak bylo nutno si počínati v té neb oné situaci. Tím však není dokázáno, že bychom pod tlakem válečných událostí byli skutečně také tak jednali.

Sepsání není závěrečným aktem práce, nýbrž postupuje souběžně s dokončením výše dotčených tří úloh.

Ke konci nabádá autor mladé důstojníky k studiu válečných dějin, v kterém vidí jeden z prostředků, jak čelit ustanovení mírové smlouvy o zrušení válečné školy a jiných vysokých vojenských učilišť.

Sudeticus: Das Eisenbahnproblem der Tschechoslowakei.

Československo je líčeno jako útvar, vzniklý čistě z nahodile příznivé politické konjunktury bez náležitého zřetele k otázkám geografickým, národnostním, náboženským, sociálním a p. Následkem toho vznikly pro budoucnost státu obtíže, které nemohou být překonány bez náležitého vybudování železniční sítě. V dalším pojednává pisatel, kryjící se pseudonymem *Sudeticus*, o překážkách, které se stavějí v cestu jejímu řádnému vybudování.

Především jsou to terénní tvary a železniční politika bývalého Rakouska a Maďarska, které způsobily, že všechny trati vedou hlavně od severu k jihu. Při dnešním obrysu Československa, při jeho malé rozloze ve směru sever—jih a při značné šířce ve směru západ—východ bylo by třeba směr hlavní části železnic přehoditi o 90°. Tu se však naráží na přírodní překážky, které autor vidí v českomoravské vrchovině, hlavně však v Malých a Bílých Karpatech a v předělu, kde pramení Váh, Hornad, Hron a Slaná. Ná-

sledek toho je malá výkonnost dnešních tratí a jejich nepříznivá trasa s vojenského stanoviska v přímé blízkosti hranic okolních států. Území, přírodou a dříve i politicky od sebe oddělená, vytvořila vlastní, navzájem značně odlišné celky, což překáží jak hospodářským potřebám, tak i vědomí celostátní soudržnosti. Proto je třeba prorazit valy, které jednotlivé země od sebe dělí. Autor uznává velkorysost československé železniční politiky, která již úplně dosáhla toho, že téměř všechny trati přešly v státní majetek, a která se snaží o účelné vybudování sítě. Podaří se to? Pisatel pojednává o zákonu z 30. března 1920, o železničním programu, o tom, čeho bylo z celkového programu dosud dosaženo, a pochybuje o úplném úspěchu pro přílišné peněžní náklady, kterých projekt vyžaduje a které nejsou nikterak zmenšovány s dopravního stanoviska nepříznivým rozložením našich uhelných ložisk.

Vojensko-politický přehled oznamuje, že francouzská sněmovna schválila zákon o organizaci armády, takže zbývají už jen předlohy o doplňování, o složení a o počtech armády, které budou projednávány letos na podzim a na jaře příštího roku. Obsah všech 4 zákonů, které jsou základem nové organizace francouzské armády, podali jsme v hlavních rysech ve VR. 1927 čís. 8—9, str. 475 a 476.

Zmínka o zkušenostech se záložníky, kteří byli ve Francii letos po prvé od války povoláni k 28dennímu cvičení, obsahuje zkrácenou a upřílišněnou zprávu o nepokojích a vzpouřích u některých pluků.

Zběžně se poukazuje na přípravy k opevnění východních hranic Belgie, jako na pokračování francouzského plánu opevnění proti Německu (viz VR. 1927, čís. 8 a 9, str. 480) a na projekt k prohloubení průplavu Drogden v Dánsku, čímž by nejen velkým obchodním, ale i válečným lodím bylo umožněno vyhnouti se na cestě do Východního moře zdoluhavé a obtížné plavbě Velkým a Malým Baltem. Št.

c) *Revues anglické.*

The Cavalry Journal

Ročník XVII. (1927) čís. 65 a 66, červenec a říjen.

Plukovník W. F. Blaker: Jezdecktvo italské armády.

R. 1926 bylo jezdecktvo reorganisováno. Není jezd. brigád. Jsou zřízena 3 vyšší velitelství jezdecktva (commandi superiori di cavalleria). Každému z nich podléhají 4 pluky se svými náhr. těle-

sy. Dále jsou 4 pomocné eskadrony a 3 zvláštní střediska jezdecktva, podobná náhr. tělesům. Vyšší velitelství jsou označena čísly 1—3 a podléhají ve výcviku a kázní velitelství sboru, v jehož obvodu jsou umístěna. Jezd. pluky nejsou již číslovány, mají jména. Čtyři z nich jsou těžké, mají silnější koně.

Organisace pluků: velitelství s pomocnou eskadronou, 2 skupiny eska-

dron a náhr. těleso. Ke skupině I. patří 1. a 2., ke skup. II. 3. a 4. eskadrona. Mírový početní stav se řídí okolnostmi. Předepsán jest jen „Organico“, jenž odpovídá našemu válečnému početnímu stavu. Pluk má 32 důst., 673 poddůst. a vojínů, 510 koní jezd., 36 tažných, 21 nosných, 16 lehkých kulometů a 13 vozů. Každá eskadrona se skládá ze 4 čet přibližně o 30 mužích.

Důstojníků jezdeckva bylo v italské armádě před válkou 1027, nyní je jich jen 536 (a to 5 generálů, 22 plk., 70 pplk., 58 maj., 216 kpt. a 165 nižších důst.). V žádném z obou čísel nejsou zahrnuti důstojníci záložní a důst., sloužící v osadním vojsku. Výzbroj. Důst., pdůst., podkováři, sedláři, trubači, zákopníci a kuchaři mají šavle a automatickou pistoli nebo revolver. Ostatní mají karabinu s bodákem, jež je upevněna na sedle. V těžkých plucích je asi polovina mužstva ozbrojena kopím. Každý muž ozbrojený karabinou má 24 nábojů u sebe a 72 na koni. Dalších 20 nábojů pro každou karabinu je na nosném koni eskadrony. Pak jsou ještě náboje na kárách a v muničním trénu. Každá eskadrona má 4 lehké kulometry. Jeden kulomet s náhradními součástkami a střelivem (1200 nábojů) je dopravován na 2 nosných koních. Vystřelí za minutu nejvýše 700 ran. Nyní se zkoumá nový lehký kulomet „Breda“ těžce ráže (6.5), váží prý méně než 9 kg.

Italské lehké kulometry mají též cvičné (slepé) náboje, jejichž střely se po výstřelu rozpadají v prach. V italské armádě je zaveden těžký kulomet ráže 6.5. U jezdeckva ho bylo dosud použito jen k výcviku. Průměrné zatížení muže je něco přes 4 kg, zatížení jezd. koně 43 kg.

Eskadronní zákopníci (1 desátník a 9 vojínů) mají náčiní a většinu třaskavin u sebe na koních.

Remontnictvo. Vlastní chov koní je-ště nestačí. Ročně se kupuje v cizině skoro 25.000 koní. Ale poměry se vůči-hledě lepší. V Itálii jsou ještě koně, v jejichž žilách koluje arabská krev. Jsou to potomci koní, jež kdysi Maurové přivedli. Remonty se kupují dvoulété. Remontní cenu udává autor v šterlincích. Na poloostrově stojí remonta 30, na ostrově Sardinii 20 liber. — Remonty přijdou do remontních stanic, kde zůstanou do 4½ let. Tam žijí na pastvě, bez ustájení. Jen pro hodiny největšího parna nebo mrazu jsou zřízena nouzová přístřeší. — Remontních stanic je 6. Mají velké pozemky, každá 900—5.000 ha. Odtud se posílají remonty k remontním eskadronám, kde jsou 6 měsíců cvičeny a pak jdou k svým jednotkám. — Voj. kůň dostává denně 4 kg ovsa a 5 kg sena.

Soukromý chov koní je státem vydatně podporován. Je 8 státních hřebčinců s 500 hřebci (dohromady).

Kolonální jezdeckvo („Savari“) má 11 eskadron (v Tripolisu 7, v Cyrenaice 3, v Erytrei 1 esk.). Důstojníci jsou Italo-ové, vojini a část poddůstojníků jsou domorodci (dobrovolníci).

„Spahis“ (250 jezdců) pečují o bezpečnost na cestách karavan a potírají podloudnictví na hranicích Tunisu.

„Zaptie“ jsou jízdní vojsko, jež koná službu četnickou. V Tripolitánii tvoří „divisi“ o 1350 mužích (většinou jsou to Arabové) o 925 koních.

Major H. V. S. Charrington: Význam jezdeckva dnes. (Pokračování.)

Autor uvádí známé již příčiny, jež pohyby motorových bojových prostředků omezují (povaha krajiny, přirozené a umělé překážky, počasí). Proto bude i nadále pěchota jádrem armád vedoucích evropských států. Její pohyb nebude však tak rychlý, by vyloučil jezdeckvo, jež zůstane pro jisté úkoly nezbytným. Odvolává se na zkušenosti ze světové války, vidí autor nejcennější výkon jezdeckva v operování malých oddílů s pěchotou. Přimlouvá se, by pro četné úkoly, jež pěchota jezdeckvu ukládá, byl každé pěší divisi přidělen nejméně 1 pluk jezdeckva. Jezdeckvo by mělo již v míru cvičiti v těsném spojení s pěchotou, aby se zbraně vzájemně seznaly.

Má-li býti v budoucí válce užito samostatných velkých jednotek jezdeckva, mělo by záviseti na povaze odporu. Proti méněcennému protivníkovi lze jich použiti.

K útoku na dobře vyzbrojeného a ukázněného nepřítele potřebuje jezdeckvo zvláštního dělostřelectva, cyklístů nebo pěchoty na vozidlech, tanků, kulometů. Tyto doplňky však přivabí nepřátelské letectvo, proti jehož útoku je jezdeckvo velmi citlivé. (Autor zapomíná na vlastní letectvo?)

V nové organizaci britského jezdeckva vidí autor jisté nevýhody. Miní, že kulometry na autech nebudou vždy tak spolehlivé k dispozici jako dříve, když byly na nosných koních. Jezdecký pluk se musí pohybovati všude, kam se kůň dostane a musí míti vše k boji nutné u sebe. Kulometry na autech jsou výborné pro jezd. brigádu, ale nikoli pro pluk.

Zrušením třetí normální eskadrony přišel velitel pluku o svou přirozenou zálohu a bude v boji nucen tvořiti zálohu z části obou eskadron, které mu zbyly.

Dosavadní zatížení koně (asi 73 kg) má autor též za příliš velké. Připomíná však, že při znamenitých výko-

nech jezdeckta v r. 1918 byli koně stej-
ně zatíženi. Nyní bude koni uhráno asi
7 kg, protože méně nutné části vý-
zbroje přijdou na mechanisovaný trén.

Major F. Le Q. Martel: Malé tan-
ky a jezdecktvo.

Autor míní, že by jisté úkoly, jež
dosud připadaly velkým jezd. jednot-
kám (překvapující úder v bok nebo
v tyl nepříteli), mohly býti přenechány
sborům malých obrněných aut („tan-
ketů“).

V takovém autu by byli 2 muži a 1
kulomet. Rychlost: 48 km za hodinu
na silnici, 24 km v terénu.

Pohon je podle potřeby buď na ko-
lech nebo pásový (tudíž druh „kolo-
housenky“). Váha auta asi 2.000 kg.
Musí se dostat na příkré svahy a
přes příkopy až 120 cm široké. Musí
býti úzký a lehce řiditelný, by mohl
jetí po úzkých cestách a propíletí se
mezi stromy lesa. Jako pravý Angličan
nezapomíná autor na finanční stránku
a klade další podmínku, že auto nemá
stát více než 500 liber, vydržování auta
a jeho posádky pak ne více než vy-
držování tří jezdců. Kalkuluje, že by
sbor „tanketů“ v následujícím složení
nestál více než (britská) jezdecká di-
vise: 2 brigády jezdeckých tanketů
(6 pluků o 3 esk., každá eskadrona 40
tanketů) 720 tanketů, jedna brigáda děl.
tanketů (4 baterie po 30 tanketách) 120
tanketů, technický oddíl (hlavně pro
službu zákopnickou a pro práce s vý-
bušinami) v slabě obrněných tanke-
tách trén (auta bez brnění).

Pplk. R. Evans: Správní služ-
ba jezdecké divise v poli.

Autor líčí zásobování jezd. divise
vším, čeho její jednotky za války po-
třebují, odsun raněných a chorých
osob a koní.

Dopravu zásob od poslední želez-
niční stanice až k bojujícím jednotkám
obstará trén. Skládá se ze 3 odřadů:
1. a 2. odřad patří organisace k di-
visi, 3. odřad je divisi přidělen nadří-
zeným velitelstvím (t. j. vel. sboru jez-
deckta nebo armády).

V železniční stanici převezme ná-
klad pro divisi 3. odřad a veze jej k bo-
dům, jež jsou pro divisi určeny a
z nichž je jeden výhradně pro střelivo.
Tam se náklad složí na vozidla 2. od-
řadu a 3. odřad se vrátí k dráze. Má
těžká (3 t) auta.

2. odřad má lehká auta, částečně
též vozy s koňským potahem. Převzaté
zásoby veze k brigádám „bodům vy-
dání“, kde je odebere 1. odřad, by je
dodal jednotkám. Zde vzadu v bezpeč-
ném krytu mohou též kuchaři přípra-
viti stravu, jež se pak dopraví k jed-
notkám ve zvláštním uzavření, by zů-
stala teplá.

Některé potřeby zaveze 2. odřad pří-
mo k jednotkám, na př. píci, část stře-
liva, zavazadla. Prázdná vozidla 2. od-
řadu se vrátí, by převzala nový ná-
klad.

1. odřad je trén jednotek divise a
skládá se, nebo se bude skládati, z leh-
kých (1 t) aut s pásovým pohonem.
Muniční odřad dělostřelecké jezdecké
brigády má vozy s koňským potahem.

Tyto odřady zaopatřují jezdeckou
divisi vším, čeho potřebuje, až na dál-
ku 160 km od železniční stanice. — Pro
dopravu raněných má každá brigáda
jezdeckou poľní ambulanci s 6 lehkými
a 6 těžkými auty.

Udržeti pořádek v pohybu takové
masy motorových vozidel je ovšem
komplikovaný problém, zvláště při
nočním pochodu. Pro opravy vozidel
je divisi přidělena pojízdná dílna.
Pravděpodobně dostane divise též vo-
zidlový park, jenž poškozená vozidla
vymění.

S povzdechem praví autor: „Dříve
táhli trén koně. Ti pracují, i když
mají prázdný žaludek. Ale motorová
vozidla, jež nyní dopravují děla, kulo-
mety, střelivo, píci atd., se nehnou
s místa ani na metr, není-li pohonných
hmot.“

Major J. Goddard: Pravidlo a co
předcházelo. (Pokračování.) Crom-
well psal: „Vítězství bez vydatného
pronásledování nemá významu.“ — Ku
pronásledování je potřebí jezdeckta,
jehož musí býti použito bez ohledu na
únavu a ztrátu koní. Autor uvádí ně-
kolik klasických příkladů:

Po dobytí Ulmu v r. 1808 pronásle-
dovalo franc. jezdecktvo Rakušany pět
dní, urazilo 160 km, zajalo 15.000 mužů,
ukořistilo 128 děl.

Po bitvě u Jeny (1806) rozprášílo
totéž jezdecktvo pruskou armádu za 24
dní, při čemž urazilo 800 km, zajalo
50.000 mužů a ukořistilo 200 děl.

Po bitvě u Ligny (1815) unikla prus-
ká armáda a zúčastnila se bitvy u Wa-
terloo, protože franc. jezdecktvo proná-
sledovalo tak chabě, že ztratilo dotyk
s nepřitelem. Když francouzská armá-
da od Waterloo ustupovala, vrhlo se
na ni pruské jezdecktvo, bylo jí 8 hodin
v patách a demoralisovalo ji úplně.
Zajalo 10.000 mužů, ukořistilo 60 děl.

Po bitvě u Khan Baghdadi (27. III.
1917) pronásledovalo britské jezdecktvo
za podpory obrněných vozů Turky 36
hodin, urazilo 160 km, zajalo 5.000 mu-
žů, ukořistilo 12 děl, 47 kulometů.

Major A. R. Mullner: Jezdecktvo
patří stále ještě k hlavním
zbraním.

Autor poukazuje na slabiny letectva
a motorových vozů. Při britských ma-

něvrech r. 1926 měl letec pozorovati jistou hlavní silnici. Hlásil, že na ní nebylo žádného pohybu. Vpravdě však tam táhla — ovšem opatrně, v stínu stromoradií — celá jezdecká brigáda. — Při ústupu z Mons hlásil letec, že hned za britským vojskem táhne nepřátelská jezdecká divise. Důstojník gen. štábu, vyslaný na motocyklu přezkoumat tuto rozrušující zprávu, seznal, že domnělou jezdeckou divisi byl oddíl chorých koní britského jezdeckva.

Obrněné vozy se nehodí k průzkumu. Nevidí do lesů, vesnic, jejich hřmotný pohyb je daleko slyšeti atd. Ale jejich součinnost je cenná. Drtí odpor, jenž by jezdeckvo zdržel, razí mu cestu.

Major F. W. Boye: Výchvuk v škole jezdeckva Spojených států severoamerických.

Tato škola je ve Fort Riley, v zeměpisném středu Spojených států. Vojska ležící tam posádkou (2 pluky jezd., zvláště četa kulometů, 1 baterie polních děl, 1 rota zákopníků a 1 letka) jsou veliteli školy k dispozici. Předvádí žákům kombinované akce a střelbu různých zbraní. Cvičení jsou ulehčena

rozsáhlostí vojenských pozemků, jež obsahují skoro 90 km² rozmanitého terénu.

Účel školy: výchvuk v jezd. umění a v použití jezdeckva v poli.

Výchvukové kursy pro důstojníky pravidelné armády trvají 9 měsíců. Jsou tři: 1. pro vyšší důstojníky, 2. pro nižší důstojníky, 3. vyšší jezdecký kurs.

	Kurs pro vyšší důst.	Kurs pro nižší důst.
taktika	558 hod.	377 hod.
všeob. výchvuk . . .	103 „	127 „
jezd. výzbroj	153 „	184 „
jízda a péče o koně	611 „	737 „

Celkem . . . 1425 hod. 1425 hod.

Vyšší jezd. kurs zdokonaluje zvláště vybrané důstojníky v jízdě koňmo. Probírají se tam též určité taktické otázky.

Kursy pro důst. nár. gardy a záložního sboru se podobají kursům předcházejícím, ale netrvají tak dlouho. Žáci jsou vybráni z důstojníků, kteří se do jezdecké školy hlásili.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Literatura česká.

Legionářská literatura.

Plukovní kroniky. Byly sestavovány již za pobytu našeho vojska v zahraničí a zejména v ruských legiích bylo vypracováno jejich za doby poměrného klidu v roce devatenáctém hlavním úkolem kronikářů pluků i menších samostatných útvarů. Tyto elaboráty, podřízené podle rotných deníků i podle různého materiálu archivního, jsou dnes hlavním pramenem, ne-li přímo podstatnou součástí plukovních kronik vydávaných ve vlasti. Počet těchto byl ovšem nejvíce rozmnožen v roce letošním, kdy řada našich vojenských útvarů, jež vznikly na Rusi v roce sedmnáctém, slavila desáté výročí svého založení.

Nejstarším z nich je třetí střelecký pluk, oficiálně vzniklý na jaře roku sedmnáctého, ale datující svůj původ již z konce roku šestnáctého, kdy byl u prvního pluku utvořen třetí prapor, jehož bylo později použito k založení nového pluku. Proto také jubilejní publikace „**Kronika 3. střeleckého pluku Jana Žižky z Trocnova 1916—1920**“, vydaná plukovním nákla-

dem péči Památníku odboje v Praze r. 1917 (stran 497), začíná již líčením života zmíněného třetího praporu prvního pluku.

Z plukovních kronik dosud vyšlých patří tato kronika k nejrozsáhlejšímu. V čele jest umístěna vřelá předmluva pluk. R. Medka, jenž vyzdvihuje spravedlivě, mimo jiné, i záslužnou účast ruských důstojníků v dějinách pluku, v nejstarší periodě pluk. Ma-montova, později pak pluk. Vojcechovského. Zásluhy i rozdílný význam obou těchto plukovních velitelů nejen pro třetí pluk, nýbrž i pro celé naše vojsko na Rusi, vysvětluje pak jasně z podrobného líčení kronikářova.

Je přirozené, že v kronice nejvíce místa zaujímá vypsání vnější, bojové činnosti pluku, která byla zejména za anabase velmi rozsáhlá. Vnitřní život zachycen naproti tomu jen ve stručném přehledu, nejspíše asi proto, že nebylo po ruce s dostatek pramenného materiálu. Pro další studium plukovních dějin jest důležitý úvod kroniky, ve kterém se podávají informace o pramenech. Pro první období měl jich